

CONCEPTNOTA

OPVANG EN BEHANDELING VAN STERK GEDRAGSGESTOORDE EN/OF AGRESSIEVE (SGA) PATIËNTEN

1. Situering

Uit een in België uitgevoerd onderzoek bij sterk gedragsgestoorde en/of agressieve (SGA) patiënten blijkt dat de opvang van die doelgroep zowel voor het personeel als voor de patiënten haalbaar is. Deze patiënten kunnen op een adequate manier verzorgd worden als ze worden opgevangen in een afzonderlijke eenheid die speciaal voor dit doel werd opgericht. Er moeten evenwel specifieke programma's binnen een resocialisatieperspectief worden opgestart. Een specifieke begeleiding door speciaal hiervoor opgeleid personeel is onontbeerlijk.

Voor een groot aantal van die patiënten bieden de context en de therapeutische structurering van een specifieke SGA-eenheid een betere levenskwaliteit, het behoud van een goede therapeutische relatie, toekomstige therapeutische perspectieven en een mogelijke gunstige evolutie.

Niettegenstaande bestaat het risico dat die patiënten zich in die situatie gaan installeren en het is dan ook belangrijk om een tijdsplan op te stellen voor de verwezenlijking van de doelstellingen met een maximale verblijfsduur. Regionale begeleidingscommissies zijn gewenst om een beleid inzake transfert en casemanagement uit te werken om te proberen dichtslibbing te voorkomen, en specifieke opleidingen te organiseren om kennistransfert te bevorderen.

Tussen 1995 en 1999 vond een pilootproject plaats in 3 eenheden met 8 bedden. Hierop zijn de conclusies van voornoemde studie gebaseerd. Nadien werd de capaciteit uitgebreid. Momenteel bestaat deze uit 4 eenheden van 8 bedden.

Op 8 februari 2001 werd door de Nationale Raad voor Ziekenhuisvoorzieningen (NRZV) een advies uitgebracht met beleidsadviezen inzake de opvang en behandeling van volwassen SGA-patiënten, gebaseerd op het gevoerde onderzoek in het kader van het pilootproject.

Ondertussen heeft de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid beslist om over te gaan tot structurele implementatie van opvang en behandeling van volwassen SGA-patiënten. Hiervoor dient een kader te worden uitgewerkt met betrekking tot erkenningscriteria, programmatie en reconversieregels.

2. Erkenningscriteria

2.1. Algemeen

Als een dienst voor intensieve behandeling van volwassen SGA-patiënten worden erkend, de diensten die patiënten opnemen en die minstens 7 jaar ervaring hebben met het behandelen van patiënten die :

- ten minste 1 behandeling in een residentiële psychiatrische setting hebben ontworpen;
- één of meerdere uitgesproken gedragsstoornissen of agressief gedrag vertonen en in de voorgeschiedenis reeds 3 overplaatsingen en/of wijziging van setting gekend hebben zonder dat daarbij voldoende therapeutisch resultaat werd bereikt;
- gestoord en/of agressief gedrag vertonen dat zich hetzij op zichzelf hetzij op anderen richt, al dan niet verwekt met een middelengerelateerde problematiek en al dan niet gekaderd in een acuut psychotisch beeld.

Worden uitgesloten van een opname in een dienst voor intensieve behandeling van volwassen SGA-patiënten :

- die jonger dan 18 jaar of ouder dan 64 jaar zijn
- met een duidelijke mentale handicap (IQ lager dan 65) die niet in staat zijn nieuw gedrag aan te leren;
- met een chronisch irreversibele organische pathologie;
- met crimineel gedrag zonder specifieke psychiatrische pathologie of patiënten met een middelengerelateerde problematiek zonder uitgesproken agressie;
- die in een chronisch psychotische toestand verkeren waarbij weinig of geen verandering wordt verwacht

Het verblijf moet beperkt in tijd zijn. De verblijfsduur mag niet meer dan 6 maanden bedragen en mag éénmaal verlengd worden met maximum 6 maanden, mits zulks gunstig advies van de regionale begeleidingscommissie.

2.2. *Architectonisch*

De dienst voor intensieve behandeling van volwassen SGA-patiënten vormt een afzonderlijke architecturale eenheid. De dienst moet ingericht en uitgerust zijn voor de opvang en de behandeling van agressieve en/of ernstig gedragsgestoorde patiënten.

De dienst moet de patiënt alsook het personeel een voldoende veilige omgeving bieden in een gestructureerd kader.

Eenzelfde instelling mag beschikken over meerdere eenheden van 8 bedden, met een maximum evenwel van 3 eenheden per instelling.

Elke dienst voor intensieve behandeling van volwassen SGA-patiënten beschikt minstens over: een ontvangstlokaal, een consultatieruimte, uitgebreide sanitaire voorzieningen, een intern veiligheids-alarm-en monitoringsysteem en 8 éénpersoons patiëntenkamers.

2.3. *Functioneel*

Het therapeutisch team preciseert voor elke patiënt afzonderlijk welke de doelstellingen zijn op korte en middellange termijn van de opname, het verblijf, de behandeling en het ontslag.

De continuïteit van de zorg wordt gegarandeerd.

Elke dienst richt samen met de verwijzende instellingen en/of andere diensten voor intensieve behandeling van volwassen SGA-patiënten; een Regionale Begeleidingscommissie op.

Deze Commissie wordt samengesteld uit leden van het therapeutisch team van de dienst voor intensieve behandeling van SGA-patiënten en uit leden van de verwijzende ziekenhuizen.

Deze Commissie heeft als opdracht :

- een transfertbeleid uit te werken;
- een casemanagementbeleid uit te werken voor de opgenomen patiënten om recidives te voorkomen;
- de wenselijkheid te onderzoeken van een eventuele heropname;
- te adviseren over de verlenging van de verblijfsduur.
Indien een patiënt zijn verblijf in de dienst wenst te verlengen moet een commissie, samengesteld uit artsen die de patiënten behandelen, een gemotiveerd en geanonimiseerd verslag opstellen dat aan de 'Regionale Begeleidingscommissie' zal worden overgemaakt;
- verslag uit te brengen over de verwezenlijkte activiteiten (congressen, opleidingen, 'Regionale Begeleidingscommissie',...).

De Commissie vat haar werkzaamheden samen in een jaarlijks rapport dat wordt voorgelegd aan de federale Minister die de Volksgezondheid onder zijn bevoegdheid heeft.

De verwijzende instellingen behouden de verantwoordelijkheid voor de nazorg van de doorverwezen patiënten.

Elke dienst stelt ieder kalenderjaar een verslag op dat betrekking heeft op het voorbije jaar

Dit verslag wordt uiterlijk op 31 maart van het jaar volgend op het jaar waarop het verslag betrekking heeft in 3 exemplaren aan de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu bezorgd.

Het verslag bestaat minstens uit :

- een beschrijving van de behandelingsvisie van de dienst;
- een gedetailleerde beschrijving van het in de SGA-dienst werkzame personeel (kwalificaties, opleidingen, soort van contract, arbeidsduur, anciënniteit,...);
- een statistisch beschrijvend gedeelte betreffende het aantal opnames alsmede de gegevens die betrekking hebben op het risicoprofiel en de agressiegeschiedenis van de patiënten;
- de eventuele aanbevelingen en perspectieven.

2.4. Organisatorisch

De medische leiding van de dienst voor intensieve behandeling van volwassen SGA-patiënten wordt toevertrouwd aan een geneesheer- specialist in de psychiatrie. Hij is minstens halftijds aan de dienst verbonden. Hij vormt, samen met een psycholoog en een hoofdverpleegkundige, het multidisciplinair team dat instaat voor de goede gang van zaken in de dienst.

Deze dienst beschikt per eenheid van 8 bedden over een equipe van 15 voltijdse equivalenten personeelsleden, met inbegrip van het multidisciplinair team, waarvan:

- 2,5 VTE personen in het bezit zijn van een universitair diploma van psycholoog of pedagoog;
- 12,5 VTE verpleegkundigen en/of opvoeders en/of sociaal assistenten en/of psychologisch assistenten en/of paramedici, allen in het bezit van een diploma van hoger niet universitair onderwijs, waarvan tenminste 0,5 VTE sociaal assistent, tenminste 0,5 VTE paramedicus, tenminste 0,5 VTE psychologisch assistent en tenminste 6 VTE verpleegkundigen.”

3. Programmatie

Voor opvang en behandeling van volwassen SGA-patiënten worden er in België in totaal 64 bedden in algemene ziekenhuizen (AZ) en psychiatrische ziekenhuizen (PZ) voorzien.

4. Reconversieregels

Er zullen concrete reconversieregels worden uitgewerkt.